

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Попович Дмитро Сергійович**, 1995 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2019 році Київський національний університет будівництва і архітектури, здобувши ступінь вищої освіти магістра за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування». З 2019 року навчався в аспірантурі кафедри архітектурного проектування цивільних будівель і споруд Київського національного університету будівництва і архітектури, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Архітектура та містобудування». У вересні 2023 року відрахований у зв'язку з закінченням терміну навчання (наказ № 2098/2 від 13.09.2023 року). У вересні 2025 року поновлений до аспірантури для захисту дисертації (наказ № 1621/40/25 від 30.09.2025 року) відповідно до п.3 Наказу Міністерства освіти і науки України від 24 червня 2024 року № 910 «Про деякі особливості набуття та поновлення статусу здобувача освіти».

Разова спеціалізована вчена рада PhD 47.191, утворена наказом Київського національного університету будівництва і архітектури № 37/52-14/90/26 від 11.03.2026, у складі:

Голова разової спеціалізованої вченої ради - **КОВАЛЬСЬКА Гелена Леонідівна**, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри теорії архітектури і архітектурного проектування Київського національного університету будівництва і архітектури;

Рецензент – **ЛЕЩЕНКО Нелля Арсентіївна**, доктор архітектури, професор, професор кафедри інформаційних технологій в архітектурі Київського національного університету будівництва і архітектури;

Рецензент – **УШАКОВ Гліб Наумович** кандидат архітектури, доцент, доцент кафедри основ архітектури і архітектурного проектування Київського національного університету будівництва і архітектури;

Офіційний опонент - **ДЯЧОК Оксана Миронівна**, доктор архітектури, доцент, в.о. завідувача кафедри архітектури та дизайну Західноукраїнського національного університету;

Офіційний опонент - **ДМИТРЕНКО Андрій Юрійович**, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри архітектури будівель та дизайну Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

на засіданні «27» квітня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» **Поповичу Дмитру Сергійовичу** на підставі публічного захисту дисертації «Принципи архітектурно-просторової організації нових житлових будинків в умовах історичної забудови» за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування.

Дисертацію виконано в Київському національному університеті архітектури і будівництва, м. Київ.

Науковий керівник **Єжова Александра Ігорівна** кандидат архітектури, доцент, доцент кафедри Архітектурного проектування цивільних будівель і споруд Київського національного університету будівництва і архітектури.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати, зокрема сформульовано принципи об'ємно-просторової та функціонально-планувальної організації житлових будинків в умовах історичної забудови, а саме: композиційно-силуетна спадкоємність, морфологічна відповідність історичній структурі забудови, функціонально-просторова ієрархія житлового будинку, соціальна адаптивність, житлова гетерогенність. Запропоновано метод оцінки якості гармонізації нових житлових будинків в умовах історичного контексту. Виявлено морфологічні особливості історичної житлової забудови м. Києва, які впливають на архітектурно-просторову організацію нових житлових будинків.

Дисертація виконана державною мовою. Оформлення дисертації відповідає вимогам, встановленим МОН, а також освітньо-науковій програмі «Архітектура та містобудування».

Здобувач має 17 наукових публікацій за темою дисертації, з них 7 статей у наукових фахових виданнях України категорії «Б»; 10 тез наукових доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій.

Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. **Попович Д.С.** Особливості формування сучасної архітектури в історичному ансамблі великих міст. Сучасні проблеми архітектури та містобудування: науковий збірник -К.:КНУБА. 2020. №57. С. 312–321. DOI: 10.32347/2077-3455.2020.57.312-321

2. **Попович Д.С.** Методика реконструкції внутрішньо-квартального простору при формуванні сучасного житла в умовах історичної забудови. Сучасні проблеми архітектури та містобудування: науковий збірник -К.:КНУБА. 2023. №67. С. 351-359. DOI: 10.32347/2077-3455.2023.67.351-359

3. **Попович Д.С.** Особливості гармонізації об'ємно-просторової архітектури сучасного житла в історичному середовищі польського міста Гданськ. Вісник

Одеської державної академії будівництва та архітектури: зб. наук. пр -Одеса: Місто майстрів. 2023. Вип. 4. С. 7–13. DOI: 10.31650/2786-6696-2023-4-7-13

4. Попович Д.С. Реконструкція історичного планування кварталу з формуванням сучасного житла в історичній забудові в місті Любек. Містобудування та територіальне планування: наук.-техн. збірник -К.:КНУБА. 2023. Вип. 83. С. 266–277. DOI: 10.32347/2076-815x.2023.83.266-277

5. Попович Д.С. Порівняння особливостей гармонізації об'ємно-просторової архітектури сучасних громадських і житлових будинків в історичній забудові міст. Сучасні проблеми архітектури та містобудування: науковий збірник - К.:КНУБА. 2023. Вип. 66. С. 214–226. DOI: 10.32347/2077-3455.2023.66.214-226

6. Попович Д.С., Єжова О.І. Класифікація сучасного житла в умовах історичного контексту. Архітектурний вісник КНУБА: науковий збірник - К.:КНУБА. 2023. Вип. 26-27. С. 272–278. DOI: 10.32347/2519-8661.2023.26-27.272-278

Особистий внесок здобувача: збір і аналіз інформації, а також участь у формулюванні висновків щодо класифікації житлових будинків в умовах історичного контексту.

7. Попович, Д., Кантаурова, Н. Дзеркальний фасад: як один з прийомів гармонізації сучасної архітектури в умовах історичної забудови. Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування -К.:КНУБА. 2025. Вип. 71, С. 577–588. DOI: 10.32347/2077-3455.2025.71.577-588

Особистий внесок здобувача: збір і аналіз інформації, а також участь у формулюванні особливостей дзеркального прийому гармонізації житлової архітектури в умовах історичного контексту.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Попович Д.С. Особливості архітектурного формування сучасного житла середньої поверховості в історичному ансамблі міст: матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «БУД-МАЙСТЕР-КЛАС-2019» 27.11-29.11.2019 р. КНУБА, Київ, Україна. С. 28-29. URL: <https://drive.google.com/file/d/1QAt7buPhwsZTF1GlxB8jffGrAfNCT3oa/view?pli=1>

2. Попович Д.С. Містобудівні особливості сучасної житлової забудови поблизу історичних районів великих міст: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «БУД-МАЙСТЕР-КЛАС-2020» 25.11-27.11.2020 р. КНУБА, Київ, Україна. С. 58-59. URL: <https://drive.google.com/file/d/1yACt5XiTX94cYngEAP8Z8a-lrRNyQ3Wa/view>

3. Попович Д.С. Формування генерального плану сучасного житла в умовах малої ділянки в історичній забудові: The 7th International scientific and practical

conference “Science and education: problems, prospects and innovations” (April 1-3, 2021) CPN Publishing Group, Kyoto, Japan. 2021. С. 848-851. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2021/04/SCIENCE-AND-EDUCATION-PROBLEMS-PROSPECTS-AND-INNOVATIONS-1-3.04.2021.pdf>

4. Попович Д.С. Класифікація сучасного житла в історичних районах великих міст: The 8th International scientific and practical conference —Priority directions of science and technology developmentl (April 18-20, 2021) SPC —Sci-conf.com.ua, Kyiv, Ukraine. 2021. С. 368-370. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2021/04/PRIORITY-DIRECTIONS-OF-SCIENCE-AND-TECHNOLOGY-DEVELOPMENT-18-20.04.21.pdf>

5. Попович Д.С. Особливості об’ємно-просторового формування архітектури сучасного житла в історично-сформованих районах великих міст: Інновації в архітектурі та дизайні: збірник матеріалів І Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, (травень 2022 р.) / М-во культури та інформаційної політики України М-во освіти і науки України, Національна акад. образ. мист-ва і арх-ри [за ред.: О.А. Трошкіної]. — Київ: НАОМА, 2022. С. 8-9. URL: <https://iino.knuba.edu.ua/images/2023/18-stud-ZBIRNYK-NAUK-Publ-NAOMA-kafedry-APS-2022.pdf>

6. Попович Д.С. Синтез мистецтв сучасної архітектури в історичному середовищі: Матеріали XIV Всеукраїнської наукової конференції 24 листопада 2022 р.: Сучасна архітектурна освіта. Архітектура — дизайн — мистецтво України: відновлення, реконструкція, реставрація. С. 106-107. URL: https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/20/Suchasna_arkhitekturna_osvita_%D0%A5%D0%86V.pdf

7. Попович Д.С. Особливості гармонізації архітектури сучасного житла в історичному середовищі міста Барселона: Матеріали XIV Всеукраїнської наукової конференції 24 листопада 2022 р.: Сучасна архітектурна освіта. Архітектура — дизайн — мистецтво України: відновлення, реконструкція, реставрація. С. 104-106. URL: https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/20/Suchasna_arkhitekturna_osvita_%D0%A5%D0%86V.pdf

8. Попович Д.С. Особливості гармонізації архітектури сучасного житла в історичному середовищі польського міста Гданськ: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «БУД-МАЙСТЕР-КЛАС-2022» 30.11-02.12.2022 р. КНУБА, Київ, Україна. С. 43-44. URL: <https://drive.google.com/file/d/1bdS399kcf280b39UYVG3xFQlbPHy5Ht/view>

9. Попович Д.С. Особливості гармонізації об’ємно-просторової архітектури сучасного житла в історичному середовищі польського міста Гданськ: Актуальні проблеми науки, освіти і суспільства: досвід та перспективи: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Дрогобич, 22 лютого

2023 р.): у 3 ч. Дрогобич: ЦФЕНД, 2023. Ч. 3. С. 10-11. URL: https://drive.google.com/file/d/1GkEHAflk_JagBkdajV7G2-2xE066g5-k/view

10. Олександра Єжова, Дмитро Попович. Чинники, що впливають на формування нової забудови в умовах історичного середовища: матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «БУД-МАЙСТЕР-КЛАС-2023» 29.11-01.12.2023 р. КНУБА, Київ, Україна. С. 31-32. URL:

https://drive.google.com/file/d/1UTz7ErwYUJnzZZ_N1TxV1cuqTCIR_mJc/view

Особистий внесок здобувача: збір і аналіз інформації, а також участь у систематизації чинників, що впливають на формування нових житлових будинків в умовах історичного контексту.

У дискусії взяли участь та висловили зауваження:

Голова ради - доктор архітектури, професор **Ковальська Гелена Леонідівна**, завідувач кафедри теорії архітектури і архітектурного проектування Київського національного університету будівництва і архітектури. Дякую офіційним опонентам і рецензентам, які ретельно опрацювали представлену наукову працю і надали низку важливих зауважень, з якими я погоджуюсь. Роботу підтримую, тема актуальна, дисертація виконана у повному обсязі з дотриманням усіх вимог.

Рецензент - доктор архітектури, професор **Лещенко Нелля Арсентіївна**, професор кафедри інформаційних технологій в архітектурі Київського національного університету будівництва і архітектури, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Здійснений автором детальний історичний морфологічний аналіз житлових будівель Києва бажано було доповнити аналізом щодо особливостей формування також їх розпланувальних, функціональних і об'ємно-просторових характеристик, а також житлових історичних кварталів в цілому. Це б підсилило дослідження, бо є підґрунтям для прийняття правильного рішення при введенні нових будівель в структуру цих історичних кварталів і збереження та відновлення їх цілісності та забезпечення їх континуального розвитку.

2. Слід було доповнити запропоновану автором класифікацію нових житлових будівель в історичній забудові міста такими ознаками, як – за композицією в структурі міста (рядова, акцентна, домінантна) та за ступенем історико-архітектурної цінності місця. Це впливає на вибір прийомів для цих нових будівель при введенні їх в це місце і забезпечення цілісності історичної забудови. До запропонованої класифікації також доцільним було додати ознаки, що детермінують композиційні і морфологічні характеристики крім окремих будівель, ще й житлових кварталів Києва. Проте цю інформацію автор чомусь відніс до розділу з рекомендаціями.

3. Запропонований автором підрахунок щодо гармонійності нової будівлі з існуючим історичним контекстом, де «нюанс» ним визначено, як оптимальний показник, буде актуальним тільки для різночасового історичного міського середовища. Це є окремий випадок. Для загальної картини, не слід ділити визначені автором показники «репліка – подібність – нюанс – акцент – контраст» на «погано» і «добре». Вони всі є складові гармонізації і будуть актуальними для певного міського середовища за відповідних умов.

4. В запропонованих автором рекомендаціях щодо «нових містобудівних регламентів» відсутнє посилання і врахування існуючих основоположних містобудівних регламентів для історичної забудови міст, в тому числі і Києва, оснований на збереженні і захисті їх історико-культурної цінності – охоронного зонування територій історичного міста. Запропоновані автором обмеження можуть бути обґрунтованими особливостями історично сформованого контексту певного місця, при цьому головним показником має бути історико-архітектурна цінність його існуючої забудови.

Рецензент - кандидат архітектури, доцент **Ушаков Гліб Наумович**, доцент кафедри основ архітектури і архітектурного проектування Київського національного університету будівництва і архітектури, надав позитивний відгук із зауваженнями:

1. У підрозділі 1.3. ґрунтовно розглянуто морфологічні особливості житлової історичної архітектури Києва. Однак для більшої повноти особливостей київської архітектури періоду другої половини ХІХ – початку ХХ ст. можна додати різновиди форм складних дахів з вежами і купольними завершеннями у стилістиці неоренесансу та іншої стилістики в межах історизму. Зокрема кутові вежі, що виразно акцентували квартальну забудову на перехрестях, поєднання еркеру з куполом і шпилем та інші характерні композиційні рішення. На багатьох існуючих пам'ятках не збереглися автентичні високі мансардові дахи з багатоярусними куполами, які можуть бути відновлені за світлинами. Тому виявлення цих конкретних рішень у дослідженні може допомогти повернути ці характерні форми при реконструкції, а також надихнути на нові сучасні рішення на основі історичних форм.

2. Особливою є проблема впровадження у історичні квартали житлових будинків, що можуть мати 20 і, навіть, більше поверхів. Ці випадки відзначають і фахівці і суспільство в цілому як негативні. Тому було б доцільним глибше дослідити та узагальнити можливі об'єктивні основи для обґрунтування обмежень висоти нових об'єктів для історичних зон з точки зору психології сприйняття та інших аспектів.

3. Дана робота спрямована на проблематику включення сучасних об'єктів у тіло історичних кварталів. Для більшої відповідності подібних рішень було б корисним розглянути відмінності у підходах до проектування відповідно до

кількох різних станів контексту відповідно до різної архітектурно-історичної цінності існуючих будинків. Наприклад, окремо для забудови, що сформувалась всередині ХХ ст.; для забудови, що сформована на початку ХХ ст. та ще раніше; для забудови особливо цінного історичного осередку з пам'ятками архітектури.

Офіційний опонент - доктор архітектури, доцент **Дячок Оксана МIRONІВНА**, в.о. завідувача кафедри архітектури та дизайну Західноукраїнського національного університету надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Ілюстративний матеріал дисертації загалом є змістовним і наочним, однак у ряді випадків потребує розширення та деталізації. Зокрема, у підрозділі 1.3 доцільно було б збільшити кількість ілюстрацій для кращого розкриття морфологічних особливостей історичної архітектури Києва. Водночас ілюстрація 3.10, що містить рекомендації щодо формування нових житлових будинків в умовах історичної забудови, могла б бути доповнена варіативними рішеннями залежно від типу історичного середовища, масштабів втручання та функціонального призначення об'єктів. Доцільним також є включення кількісних параметрів або порівняльних прикладів реалізації, що підвищило б практичну цінність і зручність використання наведених матеріалів.

2. У роботі недостатньо повно розкрито соціальний аспект формування житлового середовища, зокрема питання сприйняття нової забудови мешканцями, участі громадськості у процесах планування, а також впливу архітектурних рішень на соціальну взаємодію в межах міського простору.

3. Запропоновані у третьому розділі рекомендації мають переважно узагальнений характер і потребують подальшої конкретизації, зокрема у вигляді чітких алгоритмів, критеріїв або інструментів практичного застосування.

4. Дослідження має певну географічну обмеженість, оскільки основна увага зосереджена на матеріалі міста Києва, тоді як особливості формування нової житлової забудови в історичних умовах інших міст України (зокрема Одеси, Чернівців, Харкова) розглянуті менш ґрунтовно. Розширення аналізу на інші історичні міста сприяло б підвищенню універсальності та репрезентативності отриманих результатів.

Офіційний опонент – кандидат технічних наук, доцент **Дмитренко Андрій Юрійович**, доцент кафедри архітектури будівель та дизайну Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» надав позитивний відгук із зауваженнями:

1. У дисертаційній роботі автор пропонує узагальнені принципи гармонізації нових житлових будинків з історичною забудовою, однак дискусійним залишається питання їх універсальності для різних типів історичних міст і районів. Зокрема, потребує додаткового обґрунтування можливість застосування запропонованих підходів у середовищах з відмінною морфологією, масштабом та історико-культурною цінністю.

2. У дисертаційній роботі ілюстрації 2.10 - 2.13, що відображають запропоновані архітектурно-просторові прийоми, є наочними та сприяють розумінню авторських положень, проте їх доцільно було б доповнити конкретними практичними прикладами реалізованих об'єктів. Залучення реальних кейсів дозволило б більш переконливо продемонструвати ефективність і застосовність запропонованих прийомів у сучасній проектній практиці, а також підвищило б рівень їх практичної апробації та доказовості.

3. У роботі значна увага приділяється архітектурно-просторовим аспектам формування нової забудови, тоді як питання економічної доцільності та інвестиційної привабливості запропонованих рішень розкриті обмежено. Це викликає дискусію щодо можливості їх повномасштабного впровадження в умовах сучасного ринку нерухомості та девелоперської практики.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Поповичу Дмитру Сергійовичу ступінь доктора філософії з галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Гелена КОВАЛЬСЬКА

Підпис голови разової спеціалізованої
вченої ради Гелени Ковальської завідує:
Вчений секретар КОЗУБА

Микола КЛИМЕНКО